

contes de propina

El Cep i la Nansa, 2014

Llibre cru, desangelat, entranyable, hipnòtic i vital

redempció

Avui he anat al gimnàs a nedar. Piscina climatitzada. En sortir de l'aigua, m'he calçat les xanquetes i he fet via cap als vestidors. Un cop als vestidors, he obert l'armariet en què havia guardat la roba, me l'he enduta i l'he desada al banc. Tot seguit he tret el xampú de la bossa, he arreplegat la tovallola i cap a la dutxa. Sempre m'hi estic força estona. Ja des de ben petit, quan jugava a futbol, era l'últim de sortir del vestidor. Era lent dutxant-me i encara ho era més a l'hora de vestir-me. M'hi he estat deu minuts ben bons. I en sortir-ne, al banc on guardava roba i bossa m'hi trobo una altra bossa de fer esport, just al costat de la meva, de color negre. Faig un cop d'ull al meu voltant i m'adono que hi ha lloc de sobres. No entenc per què collons la gent desa les coses als bancs que ja estan ocupats. Què faig? Em vesteixo amb només la meitat del banc? Canvio de lloc la bossa que no és meva? Me'n vaig a un altre banc?... No és la primera vegada que em passa una cosa així, i ja n'estic fins als collons. La gent és l'hòstia.

Finalment em resigno a canviar de banc, com sempre. Faig un parell de viatges ràpids al banc del costat. En el moment d'ajupir-me per recollir les sabates, torço una mica el coll cap a la dreta, escuro la gola i escupo dins la bossa d'aquest grandíssim fill de puta — mai no m'havia alegrat tant d'estar refredat.

Em sento bé. Un xic neguitós per si se n'adona i em descobreix. Per això m'afanyo a vestir-me. Quan ja quasi estic, veig que s'acosta algú. Em faig el distret i continuo vestint-me. No ho puc evitar: vull veure-li la cara i giro el cap dissimuladament. Amb prou feines pot manipular la cremallera de la bossa, i mentre hi grata, li cau la bava. Sento com s'esquerda alguna cosa dins meu. És retardat. El primer que penso és que, sisplau, la bava li caigui a dins.

Per sort, no s'ha adonat de res: ha engrapat la gorra, els taps de les orelles i ha fet via cap a la piscina. Tenia una cama força més llarga que l'altra i caminava de

tort, com si ballés a destemps, i una cicatriu gruixuda a mitja esquena. En sortir del vestidor, he decidit que ho escriuria.

una copa d'anís

En deixar els estudis, vaig començar a treballar en un bar. S'hi estava bé: bon horari, bona gent, tenia temps lliure... El problema, no cobrava. I tampoc no vaig estar mai assegurat, tot i que em pensava que sí. Obria el local de bon matí, al migdia me n'anava a casa, i al vespre ja hi tornava a ser. Era el bon temps, i en sortir de la feina, arreplegava la moto i feia via cap a l'Estartit. Aleshores tenia una novieta que sovint m'hi acompanyava. Li agradava anar amb moto, i això era important.

Com tots els treballadors, tenia un *jefe*. Un *jefe* viciós, per ser més exactes: tabac, alcohol, menjar, i sobretot, màquines escurabutxaques. Amb la dona no s'avenien gaire. Tenien un fill petit, pobret. De vegades el portaven al bar i el nen s'estava tot el matí aclofat en una cadira mirant la televisió. Era en Rafelet, encara me'n recordo. La dona del *jefe* solia venir a les nits, un cop jo ja havia tocat el dos. Però de tant en tant coincidíem. M'explicava unes quantes misèries, jo l'escoltava i sempre arribàvem a la conclusió: «Això no pot continuar així».

No sé què hauria passat, si hagués cobrat a temps. Potser encara hi seria, tot i que el bar ja no existeix. I em sap greu que haguessin de tancar. En tinc un molt bon record. Jo era l'únic treballador, però de tant en tant —els dies de mercat, per exemple— el *jefe*, en Rafel, feia venir alguns dels seus amics perquè m'ajudessin. Em feien més nosa que servei, però què volies dir-los. Eren gent a les acaballes, desgastats, amb històries molt estranyes tot darrere. Venien a ajudar-me perquè devien algun favor a en Rafel. Deunidó. N'hi havia un, per exemple, un moro amb les ungles negres, que dormia a dalt del bar: un llit atrocinat, un matalàs rosegat per les rates i un habitacle que feia pudor de fregit. No n'he tornat a saber res més, d'ell. No era un mal home, en absolut, però sempre anava brut, feia pudor i li faltaven la meitat de les dents. En fi, ideal per servir en un bar.

N'hi havia d'altres. El millor de tots era en Joel, que de fet és el vertader protagonista d'aquesta història. Aquest sí que era un bon home. Sempre que em quedava sense canvi, me n'anava a buscar. Ens aveníem. I una vegada que em vaig quedar sense cafè —sense cafè!— perquè no hi havia diners per pagar el proveïdor —i el *jefe* havia escampat la boira—, no sé com s'ho va fer però me'n va portar dues bosses. «Aquí tens el cafè!», recordo que em va dir tot desant les bosses a la barra. «Gràcies, Joel», vaig dir-li jo, i li vaig servir una copa d'anís. Sempre bevia anís. *Anís del Mono*. Suposo que bevia massa. Però mai no es tornava agressiu. A tot estirar, quan ja havia begut més del compte, somicava i em demanava perdó. Sempre li deia que no l'havia de perdonar de res, però ell estava convençut que havia de demanar-me disculpes. Què volies dir-li.

En Joel vivia dins un cotxe, un Peugeot 505 de l'any de la picor. Un bon dia va preguntar-me: «Vols anar-lo a veure?» Vam anar-hi plegats, un cop enlestida la feina. No sé si era pitjor aquell cotxe o l'habitació de l'altre treballador. Em va dir que ell també hi havia dormit, en el llit de dalt del bar, però no volia abusar de la confiança d'en Rafel i s'havia traslladat al cotxe. «I quan de temps t'hi vas estar, a dalt del bar?», vaig preguntar jo, encuriós. «Tres anys», em va respondre. «I ja hi pots dormir, aquí dins?» Mala pregunta. Es va arronsar d'espatlles i vaig entendre que la visita guiada s'havia acabat.

Un dia de cada dia, un d'aquells dies que el bar era gairebé buit, ell assegut al tamboret i jo darrere la barra, em va fer cinc cèntims de la seva vida. De la seva antiga vida, vull dir. Moltes vegades havia estat temptat de preguntar-li-ho, però no ho vaig fer. Va ser ell mateix qui, entre glop i glop d'anís, em va començar a explicar que havia tingut diversos supermercats a l'Estartit i havia fet molts diners. «Sobretot als estius». No n'hi quedava cap. Ni cinc.

«Se'ls va quedar tots la *meva* dona. Però no em sap pas greu».

Encara n'estava enamorat i encara estava més enamorat de les seves dues filles. «Potser coneixes la petita», em va dir, lleugerament emocionat, «Cristina Lleixas». «Ni idea, Joel». Però no es va donar per vençut. Va treure la cartera i me'n va mostrar una foto. La coneixia! Havíem anat al mateix col·legi. Però no havíem parlat mai. Anava al curs inferior. Sempre m'havia semblat una noia poc interessant, anodina. Abans de mostrar-me la foto, m'havia dit que era rossa i molt guapa. Era rossa, sí, però no era gaire guapa. Eren pastats.

Precisament aquell estiu la vaig veure. Aquestes coses passen. Devia ser divendres. O dissabte. En sortir de la feina, vaig pujar a la moto i directe cap a la plaça dels bars de l'Estartit. Mentre esperava per jugar al futbolí, la vaig veure asseguda en una terrassa. Anava amb un parell d'amigues que no havia vist mai i vaig pensar que seria un bon moment per atansar-m'hi. Vaig escurar la cervesa —aleshores bevia cerveses— i vaig fer via cap a la seva taula. Sorprenentment, la noia sabia com em deia. Resulta que tenia una amiga que em trobava molt guapo. En dir-m'ho la Cristina, fins i tot em vaig enrojolar. Li vaig proposar que me la presentés i ella em va dir que ja ho faria.

«Collonut!»

Les altres amigues somreien i de tant en tant rosegaven la palla dels combinats. Em vaig presentar com calia i els vaig fer un parell de petons a cadascuna. La conversa anava bé, i vaig pensar que seria un bon moment per parlar-li del seu pare. Mal fet. Ja vaig veure que tot allò no li feia gens de gràcia. «Bé —em vaig excusar—, em toca anar al futbolí».

«Joel —li vaig dir al cap d'uns dies—, he conegut la teva filla, la Cristina. És molt guapa», vaig mentir. Vaig esperar a dir-l'hi un cop es va haver pres, com a mínim, un parell d'anissos. En Rafel m'ho havia aconsellat només d'entrar a treballar:

«Si has de parlar amb algun client d'un tema personal, espera que s'hagi pres, com a mínim, un parell de copes. T'ho diu un vertader professional»

Mai no vaig saber si era un vertader professional de la beguda o de l'hostaleria, però en tot cas vaig seguir el seu consell. En dir-li-ho, va alçar la copa perquè li emplenés fins a dalt i em va confessar que feia més de dos anys que no la veia. També em va dir que la trobava molt a faltar, i que tot el que li passava era molt injust. A mi també m'ho semblava, d'injust. Vaig servir-li un altre anís, tot i ser conscient que no tardaria gaire a somicar i demanar-me perdó.

Al cap d'uns dies, vaig tenir la brillant idea d'ajuntar pare i filla. Vaig comentar-ho a en Rafel, el *jefe*. No va semblar-li gaire bona idea.

«Deixa-ho córrer, confia en mi»

Abans de moure fitxa, vaig tornar a la plaça dels bars de l'Estartit per si la trobava. Vaig anar-hi dijous. I res. Divendres. Res de res. Però dissabte sí que hi era, a la mateixa taula de l'altra vegada. Vaig aprofitar un moment que estava sola per atansar-m'hi. Li vaig fer saber que el seu pare la trobava molt a faltar, i que tenia moltes ganes de veure-la. Em va preguntar si el seu pare m'havia obligat a dir-li tot allò.

«Obligat?! Però si és un tros de pa!»

«*El meu pare no és el que sembla*»

«Què vols dir?»

«*Deixa-ho córrer, no ho entendries...*»

Vam quedar que em presentaria la seva amiga —la que em trobava guapo— i jo no li parlaria més del seu pare. Vaig acceptar el tracte. Quin remei. Però em va saber greu. Molt de greu. Se'm trencava el cor cada cop que veia en Joel repenjat a la barra, trist, decadent, alcoholitzat... Com havia de ser ell una mala persona?

No, era impossible. Fins i tot la meva xicota d'aleshores, la que li agradava anar amb moto, em va dir que se'l veia un molt bon home. Ja sóc conscient que al capdavant era una opinió més, però la meva nòvia d'aleshores sempre veia la part negativa de la gent. De seguida intuïa *la parte oscura*, que deia ella. Sort que ens ho vam deixar córrer...

Vaig plegar del bar a mitjan setembre. Quinze anys després, el *jefe* encara em deu vint mil pessetes, no em peneixo d'haver-hi treballat i en Joel ja fa temps que va passar a millor vida. Es va penjar. Primer es va desfer del cotxe, i tot seguit es va penjar. Ho vaig saber de casualitat i tard, molt tard. No he tornat a veure la seva filla, i si la veiés, no sabria pas què dir-li —potser li preguntaria si coneix alguna noia que encara em trobi guapo. El record que tinc del seu pare és el d'un home esqueixat, sense present ni futur, com un tros de fusta esquinçat al bell mig d'una bassa de fang. Poc abans de deixar el bar, un matí es va presentar en un estat lamentable. No vocalitzava, brut, mal guarnit, mirada absent, les ulleres mig partides i un reguitzell d'espuma i brutícia a banda i banda de boca.

«Joel! Joel!», cridava el *jefe* tot sacsejant-lo. No em vaig poder estar de riure. Vaig haver de sortir fora al carrer, de pressa, a desfogar-me. Mai més no he tornat a riure tant. Els atacs de riure són traïdors. Veure un home de més de cinquanta anys en aquell estat em va fer molta gràcia, i encara no sé ben bé per què. Semblava un nen petit mig subnormal. El van fer seure sol en una taula, tal com feien amb en Rafelet, i li van encendre el televisor. També li van servir un cafè amb llet. Però ni tan sols el va ensumar. De tant en tant passava pel seu costat i no em podia estar de riure. Tota l'estona repetia la mateixa paraula —que no recordo quina era—, i amb els braços creuats a l'alçada del pit es balancejava, ara endavant, ara endarrere, una cadència monòtona i lenta, semblava que no s'hagués d'acabar mai. Cap al migdia, poc abans que me n'anés a casa a dinar, va començar a fer la pipa. I aquesta és l'última imatge que en tinc.

caramels

Tots els nens, davant l'església, en ple hivern, ulls botits del vent i mans parades, esperen els reis d'Orient a la plaça del poble. Com estàtues de sal, baden boca al pas de la carrossa —un tractor vell i atrotinat. De la carrossa estant, majestuosos com esquelets deslluïts, condemnats a la repetició eterna, els tres monarques escupen caramels sense compassió, en totes direccions, com aspersors rebentats. I ja tens les criatures a terra, de quatre grapes, com si escarbotessin per desenterrar els morts, mentre el fred lluent de la il·lusió —esmolat, anònim— els penetra ben endins, com la punta d'un ganivet a frec de ronyonada.

ninots

Al poble, fa molt de temps, a les acaballes de la guerra, va nevar cendra. M'ho va explicar l'avi. Les cases semblaven turons calcinats; i els arbres, espectres immòbils, abatuts per la gravetat d'un cel gris com l'acer. Els nens van celebrar-ho sortint descalços al carrer, esperrucats, volien tirar-se boles de cendra i fer ninots. Però els ninots se'ls enduia una tramuntana eixuta i les boles, tristes com el plom, se'ls desfeien a les mans.